

Bestuursrapportage (Berap) 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding Bestuursrapportage 2020	5
Inleiding.....	6
Covid-19 maatregelen	7
Programma Sociaal Domein	15
Inleiding Programma Sociaal Domein.....	16
Doelenboom Sociale Zaken.....	17
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning.....	20
Doelenboom Gezondheidszorg	23
Doelenboom Jeugd.....	25
Verklaring verschillen Programma Sociaal Domein.....	28
Programma Ruimte	29
Inleiding Programma Ruimte	30
Verklaring verschillen Programma Ruimte.....	31
Programma Economie en vrije tijdsbesteding	32
Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding	33
Verklaring verschillen Programma Economie en vrije tijdsbesteding	34
Programma Fundament	35
Inleiding Fundament	36
Doelenboom Bedrijfsvoering.....	37
Verklaring verschillen Programma Fundament.....	40
Financiële positie en ontwikkeling	41

Inleiding Bestuursrapportage 2020

Inleiding

Algemeen

Hierbij bieden wij u de bestuursrapportage (hierna te noemen Berap) van 2020 aan. Met de Berap wordt tussentijds verantwoording afgelegd door het college aan de raad over de realisatie van de doelstellingen uit de programmabegroting 2020. Over de periode van 1 januari tot 1 augustus 2020 wordt informatie gegeven over de relevante afwijkingen in de uitvoering. Ook wordt een financieel overzicht gegeven over de periode van 1 januari tot 1 augustus 2020. Per programma is een verklaring van de financiële verschillen opgenomen.

In de Berap wordt per programma gerapporteerd over de relevante afwijkingen in de uitvoering op basis van de doelenbomen 2020. Per onderwerp is een toelichting gegeven over de afwijking. Als er geen afwijking aan de orde is, wordt geen (doelenboom met) informatie opgenomen. Het hoofdstuk 'Financiële positie en ontwikkeling' bevat het financiële rapportagedeelte van deze Berap.

Realisatie doelstellingen programmabegroting 2020

In onze programmabegroting 2020 gaven wij aan verder te werken aan een 'kernachtig en veranderend' Twenterand. Enkele uitgelichte ontwikkelingen die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen uit de programmabegroting 2020 zijn; invoeren omgevingswet en transformatie sociaal domein, werken aan ontwikkelprogramma Platteland met een samenhangend pakket aan mogelijkheden voor de bevordering van Vitaliteit, uitvoeren leerlingenvervoer, subsidiëren volgens de Algemene Subsidie Verordening, Expertisecentrum Duurzame gezinsvormen en bij complexere vergunningen meer toezicht en handhaving.

Financiële toelichting

Per programma is aangegeven of bepaalde ontwikkelingen leiden tot bijgestelde ramingen. Er wordt ingegaan op relevante afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke ramingen in de Programmabegroting. Hierbij is het uitgangspunt geweest om alleen wijzigingen van € 20.000 en groter op te nemen, op advies van de auditcommissie. Op de uitwerking van de geconcretiseerde maatregelen vanuit de zoekrichtingen (PB 2018), verbouw gemeentehuis en versterken MO Soweco, wordt bij de betreffende doelenboom ingegaan.

Deze Berap sluit met een voordeel van € 240.337 Voorgesteld wordt om het positief saldo te storten in de Algemene Risico Reserve. Bij de jaarrekening 2020 zal het definitieve resultaat bekend worden. De grootste voor- en nadelen waarover in deze Berap gerapporteerd wordt zijn;

Programma Sociaal Domein:

- De Asschermiddelen zijn verlaagd met € 43.000
- Correctie op de raming voor rijksvaccinatie (€ 76.500). Deze was al opgenomen in de begroting van de Regio Twente

Programma Ruimte:

- Er zijn meer percelen grond verkocht, dit levert een voordeel op van € 25.000
- Er is een contract afgesloten voor reclame inabri's voor € 37.000, dit contract was niet geraamd

Programma Fundament:

- De meicirculaire laat een voordeel zien in de algemene uitkering van € 504.000
- De post gemeentelijke gebouwen laat een overschrijding zien doordat de energiekosten, belastingen en onderhoud van diverse (school)gebouwen, die in beheer van de gemeente zijn gekomen, niet waren opgenomen in de raming. De overschrijding is € 36.000

Covid-19 maatregelen

Informatie impact corona, peildatum eind augustus 2020

Inleiding

In aansluiting op de eerdere rapportage over de impact van de coronacrisis, wordt in deze bestuursrapportage gerapporteerd over de mogelijke financiële gevolgen en over de impact op de realisatie van doelen uit de programmabegroting 2020. Ook binnen de Raad leeft dit onderwerp. Om hier op in te spelen wordt hierover gerapporteerd. De eerste rapportage is eind mei verschenen, de nu voorliggende rapportage is een actualisatie daarvan.

Eerst wordt het doel samengevat, daarna worden kanttekeningen benoemd om de strekking te verhelderen. Aansluitend worden twee overzichten gepresenteerd:

- Paragraaf toelichting financiële impact corona
- Paragraaf impact corona op realisatie programmadoelen Programmabegroting 2020

Doel

Verzorgen van informatie over financiële gevolgen en gevolgen voor programmadoelen van de coronacrisis t.b.v. sturing en verantwoording.

Kanttekeningen

1. Het gaat om impact van de coronacrisis, echter de daaruit voortvloeiende economische en sociale gevolgen vallen er ook onder, voor zover daar al een inschatting van is te maken.
2. De informatie bevat onzekerheden, omdat het in veel gevallen gaat om inschattingen van mogelijke ontwikkelingen en gevolgen daarvan. Dat betekent dat er regelmatig financieel bandbreedtes worden aangegeven en zelfs die kunnen veranderen op grond van voortschrijdend inzicht. In een enkele gevallen zal het überhaupt (nog) niet mogelijk zijn om een financiële raming te geven. De mate van onzekerheid is niet overal hetzelfde. Soms zijn effecten minder onzeker en zijn deze verwerkt in de Berap, dit zal op betreffende plaatsen worden aangegeven. Soms echter is de onzekerheid dermate groot dat de effecten vooral het karakter van risico hebben, ook dat zal dan worden aangegeven, maar deze zijn niet financieel verwerkt in de Berap.
3. De informatie zal op hoofdpijnen zijn. Dat maakt financiële informatie meer betrouwbaar en de informatie over doelrealisatie beperkt zich tot de politiek-bestuurlijk belangrijkste dossiers.
4. De informatie zal periodiek worden geactualiseerd. Deze rapportage, bij de Berap, is een actualisatie van de eerste uit mei 2020. De volgende rapportage zal plaatsvinden bij de jaarrekening, tenzij er zich ontwikkelingen voordoen die vragen om tussentijdse informatie.
5. Het onderstaande format is gebaseerd op een format dat ook door ander gemeenten wordt gebruikt. Hierbij geldt:
 - a. Onder "omschrijving" is het onderwerp verder toegelicht (de landelijke toelichting is cursief weergegeven) en worden risico's, aannames, financiële omvang en Twenterandse aspecten benoemd.
 - b. Onder "Financiële impact voor gemeentebegroting 2020" worden de financiële gevolgen voor de begroting 2020 van onze gemeente geraamd in de vorm van bandbreedtes. Ook deze bandbreedtes zijn ramingen.
6. Het snel uitkeren van gelden t.b.v. ondersteuning heeft tot nu toe voorop gestaan, ten koste van procedurele zorgvuldigheid. Mogelijk gevolg hiervan is dat er problemen gaan ontstaan bij het verkrijgen van een verklaring van rechtmatigheid.
7. Ook de kosten van medewerkers die zich in deze tijd bezighouden met corona gerelateerde activiteiten in plaats van met andere, in de begroting voorziene, activiteiten worden niet apart zichtbaar gemaakt. Deze personeelskosten zijn in de begroting al gedekt, dat door de corona de tijdsbesteding een andere prioriteit krijgt doet daar niets aan af. Als er extra ingehuurd moet worden komen de daaraan verbonden kosten wel in het overzicht.

Samenvatting

Indicatief wordt er in totaal een financieel effect van tussen de € 650.000 en ruim € 1.040.000 op de begroting 2020 verwacht, waarbij wordt aangetekend dat een enkele post nog niet is gekwantificeerd.

Paragraaf financiële impact corona

Nr.	Programma	Onderwerp	Omschrijving	Financiële impact voor gemeentebegroting 2020
1	Sociaal Domein	Extra kosten uitvoering TOZO	<p><i>Besluit Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO), gericht op inkomensondersteuning en kredietverstrekking. Het leidt tot extra uitvoeringskosten voor gemeente als uitvoerder hiervan.</i></p> <p>Twenterand:</p> <p>Voor Twenterand gaat het m.b.t. TOZO1 bij inkomensondersteuning om € 1.566.000, met daarbij € 470.000 aan LH (loonheffing) en premies en bij kredietverstrekking om € 359.000, in totaal € 2.395.000.</p> <p>M.b.t. TOZO 2 gaat het bij inkomensondersteuning om € 390.000 en bij kredietverstrekking om € 110.000. En dan komt er nog een bedrag van € 120.000 aan LH en premies bij. In totaal € 620.000. Deze raming is gebaseerd op het aantal TOZO2 – aanvragen t/m 5 augustus en bevat inschattingen van het aandeel echtparen, het aangevraagde gemiddelde kredietbedrag en het aantal afwijzingen.</p> <p>Aanname is dat de Rijksbijdrage, die voor TOZO in het leven is geroepen, voldoende is voor de dekking van de uitvoeringskosten.</p> <p>Gemeenten ontvangen voor wat betreft TOZO1 van het Rijk per besluit op een aanvraag inkomensondersteuning een vergoeding van € 450 voor de uitvoeringskosten en voor een besluit op een aanvraag kredietverstrekking € 800.</p>	€ 0
2	Sociaal Domein	Toename bijstand	<p><i>Risico sterke instroom bijstandsgerechtigden en bijzondere bijstand. Hogere kosten bijstandsregeling. Vertraagde uitstroom door hogere werkloosheid.</i></p> <p>Twenterand: Tot nu toe laten de aantallen bijstandsuitkeringen nog geen volumestijging zien die afwijkt van normaal. Mogelijke toename kan in eerste instantie worden afgevlakt door seizoenswerk, vanaf september wordt de grootste toename verwacht. Aanname voor 2020 is 5% tot 10% stijging. Deze stijging is meegenomen in de Berap. Voor de langere termijn moet rekening worden gehouden met hogere percentages (Twentse arbeidsmonitor houdt rekening met 40%).</p> <p>Toenemende druk op schuldhulpverlening en kwijtschelding van schulden. Er is sprake van een voorzichtige toename van aanvragen.</p> <p>De branchevereniging voor schuldhulpverlening (NVVK) verwacht tot 30 % meer mensen met schulden i.v.m. corona. Dit zou kunnen leiden tot een vraagstijging naar schuldhulpverleningsproducten bij Stadsbank Oost Nederland en een kostenstijging van maximaal 75.000 euro. Gezien de onzekerheden is dit niet meegenomen in de Berap.</p>	<p>€ 100.000 – € 200.000</p> <p>€ 25.000 - € 75.000</p>
3	Sociaal Domein	Toename BBZ	<p><i>Toename zelfstandigen die een beroep doen op het Bbz (Besluit bijstand zelfstandigen).</i></p> <p>Twenterand:</p> <p>Er worden extra levensvatbaarheidsonderzoeken verwacht. De kosten worden geraamd op € 25.000.</p> <p>Een toename van schuldhulpverlening bij ondernemers die onder de doelgroep van het Bbz vallen is dermate onzekerdat hiermee vooralsnog geen rekening is gehouden.</p>	€ 25.000

			<p>ROZ voert ook schuldhulpverlening voor ondernemers uit die niet onder de doelgroep van het Bbz vallen. Daar wordt een vraagstijging en daarmee een kostenstijging verwacht van 25.000 tot 75.000 euro.</p> <p>Gezien de onzekerheden is dit niet meegenomen in de Berap.</p>	€ 25.000 - € 75.000
4	Sociaal Domein	Toename zorgvraag sociaal domein	<p><i>Door het lange thuis zitten en niet de deur uit mogen vereenzamen ouderen, raken jeugd en ouders in de problemen door toename huiselijk geweld, neemt het aantal echtscheidingen toe, etc. Dit leidt tot een toename in de zorgvraag, zowel acuut als na de crisis (gevolgen van lang samen thuis zitten). Specifiek kan worden gedacht aan extra inzet jeugdwerk en voorliggend veld.</i></p> <p>Twenterand: Veel van deze activiteiten worden gesubsidieerd. Vooralsnog is aanname dat subsidies in stand blijven en dat er geen nadele ontstaan voor de begroting 2020. Medio augustus zijn er nog geen signalen dat extra zorg nodig is door de coronacrisis. Maatschappelijke instanties hebben hun werkzaamheden zoveel mogelijk gecontinueerd via telefoon en beeldbellen of door contact op 1,5 meter afstand. Eventuele alternatieve activiteiten zijn dermate low budget dat deze naar verwachting niet tot extra lasten voor de begroting 2020 leiden. Er is nog geen zicht op een eventuele uitgestelde zorgvraag (boeggolf).</p> <p>De minister heeft besloten om in april en mei geen eigen bijdrage voor de WMO te innen, daarom moet rekening worden gehouden met een lagere opbrengst. Verwacht wordt dat deze gedeerde inkomsten worden gecompenseerd door het Rijk.</p>	€ 0
5	Sociaal Domein	Extra inspanningen Onderwijs	<p>Extra stimuleren en bestrijden onderwijsachterstanden bij peuters en jeugd. Regelen noodopvang (evt. extra kosten m.b.t. opvang) / vitale beroepen incl. vervoer.</p> <p>Twenterand: Voor vele peuters uit Twenterand zijn boeken aangeschaft (grote Fiep boek) vanwege de rijksoproep tot stimulering van peuters. Deze kosten worden gedekt uit het GOAB budget.</p> <p>Noodopvang kinderopvanginstellingen (bv. 24-uurs opvang) en vervoerskosten daarheen worden geraamd op € 65.000. Aanname is dat deze kosten worden gecompenseerd door het rijk.</p> <p>Daarnaast spelen in de kinderopvang eigen bijdragen van ouders. Deze zijn niet verschuldigd voor de periode waarin er geen kinderopvang werd geboden door Corona. Hier vinden verrekeningen plaats en ook hier is de aanname dat de kosten worden gecompenseerd door het rijk.</p>	€ 0
6	Sociaal Domein	Leveranciers krijgen betaald terwijl ze niet kunnen leveren	<p><i>Met name in het sociaal domein wordt gedurende de crisis minder productie gedraaid waardoor ook de omzet daalt. Teveel omzet daling brengt de (afhankelijke) leveranciers echter in liquiditeitsproblemen.</i></p> <p>Twenterand: Er is een Twentse regeling zorgcontinuïteit opgesteld gericht op corona voor Wmo en Jeugd. Hiervoor bestaan drie categorieën:</p> <p>Cat. 1. Extra beschermingsmiddelen en extra schoonmaak t.g.v. corona. Nog niets bekend over mogelijke omvang.</p> <p>Cat. 2. Continueren van zorg. Betrokken zorgverlener is vrij in hoe zorg wordt geleverd. Het te realiseren resultaat (wat) blijft onveranderd. Dit levert geen meerkosten op.</p>	

			<p>Cat. 3. Continuïteitsbijdrage. Ondanks niet leveren (bijv. zorgboerderij die gesloten is) wordt een vergoeding betaald gelijk aan de omzet 2019 met index gecorrigeerd en gecorrigeerd met de vergoeding ontvangen voor Cat. 2. De indienings/afdoeningstermijn van de regeling Continuïteitsbijdrage (voor huishoudelijke ondersteuning, Wmo begeleiding en jeugdhulp) loopt nog tot 1 september 2020.</p> <p>Twenterand heeft nog een Cat. 4: extra zorg door zorgaanbieders vanwege corona. Dus bovenop Cat 2 en Cat 3. Denk bij voorbeeld aan jeugdigen die niet naar school en niet naar noodopvang kunnen en toch zorg nodig hebben wat leidt tot extra ambulante inzet. Het Rijk heeft toegezegd de kosten te vergoeden, maar het is nog niet duidelijk in welke mate en met welke verdeelsleutel. Gezien de onzekerheid wordt dit risico voorlopig nog niet op geld gezet.</p> <p>In hoeverre er na corona sprake zal zijn van een boeggolf door uitgestelde zorg en de financiële effecten daarvan is nu nog niet te overzien.</p> <p>Daarnaast is er een Twentse regeling voor vergoeding maatwerkvervoer en specifiek extra kosten vervoer i.v.m. (deeltijd)hervatting scholen en extra kosten voorschriften RIVM. De verwachting is dat we minimaal € 10.000 extra kwijt zijn vanwege "noodritten"; dit zijn ritten die zonder corona niet zouden zijn gemaakt.</p> <p>Naast de vergoeding voor maatwerkvervoer voor niet/uitgevoerde ritten, is er sprake van inkomstenderving eigen ritbijdragen voor de regio taxi (opdrachtgeversdeel). Dit wordt geraamd op € 10.000 tot € 15.000.</p> <p>Gezien de onzekerheden is dit niet meegenomen in de Berap.</p>	<p>pm</p> <p>€ 10.000 - pm</p> <p>€ 10.000 - € 15.000</p>
7	Ruimte	Extra kosten toezicht en handhaving	<p><i>Gemeente moet toezicht houden op naleving van alle regels. Dit kan leiden tot toename van kosten toezicht en handhaving, door extra inzet van medewerkers, overwerk en mogelijk extra inhuur.</i></p> <p>Twenterand: Op dit moment vraagt toezicht en handhaving op corona maatregelen extra inzet van de Boa's. Dit gebeurt vooralsnog zonder extra kosten door een andere prioritering van werkzaamheden.</p>	<p>€ 0</p>
8	Ruimte	Extra inzet Veiligheidsregio / hulpverleners	<p><i>Bijdragen in de extra kosten.</i></p> <p>Twenterand: Door de Regio Twente is in mei jl. aangegeven dat bij de GGD Twente meerkosten worden geraamd van € 950.000 tot € 1.825.000. (Dat zijn niet alle extra kosten van Regio Twente, het restant wordt onder punt 13 gepresenteerd). Inmiddels is vanuit Regio Twente het signaal gekomen dat het Rijk de meerkosten van de GGD voor haar rekening gaat nemen. Daarom wordt de eerdere raming aangepast naar € 0.</p>	<p>€ 0</p>
9	Economie en vrije tijdsbesteding	Borgstellingen en garanties	<p><i>Gemeenten staan borg voor de rente- en aflossingsverplichtingen van organisaties zoals culturele instellingen, voetbalclubs, bibliotheek, etc. Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement.</i></p> <p>Twenterand: Punt, garantstelling max. € 100.000, waarop inmiddels voor een bedrag van € 50.000 een beroep is gedaan. Dit is niet meegenomen in de Berap, omdat onzeker is in hoeverre dit bedrag nog teruggevorderd kan</p>	<p>€ 50.000 - € 100.000</p>

			worden. Voor het overige zijn er op dit moment geen vragen om borgstellingen en garanties bekend.	
10	Economie en vrije tijdsbesteding	Extra uitgaven stimulerende lokale economie	<p><i>Door de crisis zullen meerdere ondernemers en winkels failliet gaan. Dit leidt tot meer leegstand in het centrum, minder activiteiten, etc. waardoor de gemeente extra beleid ontwikkelt met bijbehorende kosten om de lokale economie weer een zwenkel te geven.</i></p> <p>Twenterand: Er zijn voorbereidende acties gestart. Zo is het crisisarrangement van de provincie Overijssel (subsidie) aangevraagd en toegekend, waaraan ook ondernemers en gemeente bijdragen. De bijdrage van de gemeente vindt plaats vanuit het werkbudget en is ten opzichte van de begroting 2020 geen extra uitgave.</p>	€ 0
11	Economie en vrije tijdsbesteding	Lagere inkomsten uit verhuur of exploitatie	<p><i>Huurders kunnen de huren niet meer opbrengen of de omzet van eigen exploitaties neemt af.</i></p> <p>Twenterand: Lagere opbrengsten zwembaden, daar zwembaden 2 maanden dicht waren en daarna lagere opbrengst door 1,5 meter maatschappij en verlaging van het entreekaartje naar € 2 € 120.000. Buitensport, uitstel van huur verstrekt van maart tot 1-6 is € 20.000. Lagere huuropbrengst sporthallen; uitgangspunt geen opbrengst gedurende 6 maanden € 85.000 Door het rijk is € 110 mln. euro beschikbaar gesteld, waarvan 90 mln. voor kwijtschelding van huur 1/3-1/6 aan verenigingen. Wat hiervan in Twenterand terecht komt is nog onzeker, aannahme op basis van informatie tot nu, is dat ongeveer 80% van de huur wordt gecompenseerd. Per saldo resulteert dit in geraamde meerkosten van € 140.000 Compensatieregeling zou medio juli 2020 bekend worden gemaakt. Deze informatie is tot op heden niet ontvangen. Deze bedragen zijn derhalve niet meegenomen in de Berap. Klaampe, uitstel van huur verleend tot 1-6. Inmiddels zijn er weer huurbetalingen ontvangen.</p>	€ 140.000
12	Fundament	Extra financiële steun Verbonden Partijen / deelnemingen	<p><i>Risico op discontinuïteit van verbonden partijen en maatschappelijke instellingen. Extra bijdragen om organisaties in de lucht te houden.</i></p> <p>Twenterand: Deels bestaat de mogelijkheid dat risico's kunnen worden opgevangen binnen de verbonden partijen. Soweco heeft in het voorjaar een position paper opgesteld waaruit financiële gevolgen corona blijken. Inmiddels is duidelijk geworden dat er compensatie vanuit het Rijk komt. Aannahme is daarom dat hier geen kosteneffecten voor onze gemeente zullen optreden. Opgave Regio Twente € 550.000 tot € 1.475.000 (let wel: GGD zit bij punt 9). Twenterand is hiervan zo'n 5%. Dit bedrag is niet meegenomen in de Berap daar niet bekend is in hoeverre de Regio dit binnen hun eigen begroting kan opvangen.</p>	€ 0 € 30.000 tot € 70.000
13	Fundament	Toename fraude door verminderde control	<p><i>Toename van fraude / misbruik van regelingen. Oneigenlijk gebruik van tijdelijke steunmaatregelen. Toename fraude door verminderd toezicht.</i></p>	

			<p>Twenterand: Hier is nog geen raming van. Wel worden voor 2020 extra kosten verwacht door controle op afstand. Aanname voor 2020: € 20.000, gebaseerd op opgave BDO.</p> <p>Dit is meegenomen in de Berap</p>	€ 20.000
14	Fundament	Extra kosten doordat IT systemen worden plat gelegd of gemanipuleerd. Of extra kosten vanwege het thuiswerken.	<p><i>Hoger risico op cybercrime: systemen worden platgelegd door derden met het doel om een vergoeding te krijgen (ransomware DDos). Groter risico op datalekken en schending informatieveiligheid door videobellen (Zoom). Dataverkeer door thuis werken verloopt mogelijk niet helemaal veilig en kan worden gemanipuleerd of afgetapt. Mogelijk worden i.v.m. het thuiswerken extra faciliteiten geregeld.</i></p> <p>Twenterand: Er is een cyberverzekering afgesloten voor deze risico's.</p> <p>Er zijn extra kosten voor laptops, licenties en randapparatuur als muizen en toetsenborden.</p> <p>Verder zijn er kosten gemaakt voor beeldschermen met camera en geluid t.b.v. videovergaderen met groepen. Niet uitgesloten wordt dat thuis of op locatie werken nog ARBO-technische of andere investeringen vraagt. Deze kosten zijn, voor zover gerealiseerd, meegenomen in de Berap.</p>	€ 55.000 tot € 75.000
15	Fundament	Stijging ziekteverzuim leidt tot extra inhuur/overwerk	<p><i>Doordat medewerkers ziek worden door corona zijn ze langere tijd ziek en dat zorgt voor verhoogd ziekteverzuim en extra kosten voor inhuur.</i></p> <p>Twenterand: Op dit moment is ziekteverzuim niet hoger dan normaal</p>	€ 0
16	Fundament	Lagere opbrengsten uit heffingen en leges	<p><i>Substantieel lagere inkomsten uit heffingen en leges. Minder bezoekers aan de stad, waardoor parkeeropbrengsten achter blijven. Afname toeristenbelasting door minder toeristen. Lagere inkomsten OZB belastingen door lagere heffingsgrondslag. Toename oninbaarheid van belastingen.</i></p> <p>Twenterand: minder toeristenbelasting, 50% vermindering betekent € 22.500. Lagere inkomsten OZB vanwege faillissementen, 25% van het bedrag waarvoor uitstel is verleend, betekent 25% van € 240.000 en is € 60.000. Gezien de onzekerheden is dit niet meegenomen in de Berap.</p>	€ 85.000
17	Fundament	Lagere opbrengsten grondexploitaties	<p><i>De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leiden tot extra rentekosten door vertraging en mogelijk tot verlaging van de boekwaarde, afhankelijk van hoe de markt zich ontwikkelt.</i></p> <p>Twenterand: Op dit moment geen waarneembare financiële effecten.</p>	€ 0
18	Fundament	Lagere dividenden	<p><i>Uitkering van dividend door vennootschap wordt opgeschort of geschrapt.</i></p> <p>Twenterand: Op verzoek van ECB heeft BNG dividend uitkering opgeschort.</p> <p>Gezien de onzekerheden is dit niet meegenomen in de</p>	€ 0 tot € 30.000

			Berap.	
19	Fundament	Lagere Algemene Uitkering van het Rijk in de komende jaren	<p><i>Door de crisis is de vraag hoe de bestedingen van het rijk uit vallen in relatie tot trap op trap af. Risico van bezuinigingen op de lange termijn.</i></p> <p>Twenterand: Aannee was dat de uitkering werd bevroren o.b.v. de septembercirculaire 2019. Dit heeft ook zo uitpakkt in de meicirculaire. De meicirculaire is verwerkt in de Berap.</p>	
20	Fundament	Ontoereikende tegemoetkoming Rijk voor crisis	<p><i>Onzekerheid welke compensatie wij ontvangen in relatie tot de noodmaatregelen en of deze compensatie voldoende is om alle extra kosten te dekken.</i></p> <p>Hoger risico op cybercrime: systemen worden platgelegd door derden met het doel om een vergoeding te krijgen (ransomware DDos). Groter risico op datalekken en schending informatieveiligheid door videobellen (Zoom). Dataverkeer door thuis werken verloopt m</p>	€ 0
21	Alle	Verlaagde productiviteit leidt tot extra productiekosten en andere personeelskosten als gevolg van thuiswerken	<p><i>Door thuis werken wordt anders en minder productief gewerkt en aangestuurd. Dat moet later worden gecompenseerd met extra inhuur. Ook kan het thuiswerken ertoe leiden dat er veel minder verlof wordt opgenomen, wat op termijn tot aanzienlijke verlofverkoop kan leiden.</i></p> <p>Twenterand: Er wordt minder verlof opgenomen en er wordt overgewerkt. Het is de verwachting dat aangevraagd wordt om uren te verkopen, de omvang is nu nog niet te beoordelen.</p>	€ 0
22	Alle	Minder realisatie bezuinigingen door vertraging uitvoering	<p><i>Vertraging in de bezuinigingsvoorstellen die nu worden voorbereid.</i></p> <p>Twenterand: De bezuinigingsdoelstellingen staan onder druk. Hier ligt een relatie met de realisatie van de doelstellingen.</p>	€ 0
23	Fundament	Diverse overige corona gerelateerde kosten	<p>I.v.m. corona zijn diverse beschermings- en veiligheidsmaatregelen getroffen, denk aan kuchschermen (publieksbalies), posters, desinfectiedispensers en communicatie/attentie materiaal en thuiswerken.</p> <p>Het gaat hier om een verzameling van kleinere kostenposten, die vanwege de omvang niet zijn verwerkt in de Berap.</p>	€ 25.000

Paragraaf impact corona op realisatie programmadoelen Programmabegroting 2020

Hier wordt de impact op de realisatie van doelen uit de programmabegroting 2020 samengevat.

Veel werk gaat door, maar anders en vertraagd

Uit inventarisaties die hebben plaatsgevonden blijkt dat veel werkzaamheden doorgaan. De manier waarop er wordt gewerkt is echter anders – er wordt nog steeds veel thuis gewerkt door gemeentelijk personeel, maar ook door derden, zij het minder dan in de eerste maanden – en dat heeft als gevolg dat er vaak vertragingen in de processen optreden. Ondanks alle technische hulpmiddelen die er zijn en ook worden gebruikt vraagt met name de afstemming tussen enerzijds onze medewerkers en maatschappelijke organisaties, bedrijven, burgers en anderzijds tussen de medewerkers onderling meer tijd. Daarnaast blijven de rijksmaatregelen als gevolg van de coronacrisis tot extra werkzaamheden op lokaal niveau bij diverse medewerkers binnen onze organisatie (denk hierbij onder meer aan acties op het terrein van onderwijs, noodopvang, sport, financiële ondersteuning ondernemers). Dat vraagt om herallocatie van capaciteit en herschikking van prioriteiten. Met andere woorden deze verdringen zowel reguliere activiteiten (bijv. geen huisbezoeken van onze consultants en aangepaste dienstverlening) als bijzondere projecten.

Echter, er zijn ook werkzaamheden die doorgaan zonder dat er sprake is van vertraging. Zoals het ontwikkelprogramma Omgevingswet en de RES (Regionale Energie Strategie).

Om een beeld te schetsen van wat er anders gaat:

1. Aanbevelingen visitatiecommissie ‘grip op sociaal domein’ liggen zijn beperkt weer opgepakt. Het

data gedreven werken is doorgegaan.

2. Het proces rond de toekomst van (transformatie van) dagbestedingen in Twenterand ligt nog steeds stil evenals de uitvoering inclusief beleid (toegankelijkheid en de doorontwikkeling van de toegang tot zorg en ondersteuning).

3. Onderwijs: onderwijshuisvestingskwesties die spelen zijn geleidelijk aan weer opgepakt na de extra werkzaamheden als gevolg van de coronacrisis.

4. De afwikkeling van subsidies is vertraagd. Waar aanvragen tot vaststelling zijn ingediend zijn deze vastgesteld. Waar deze aanvragen nog niet zijn ontvangen nemen accounthouders contact op met het verzoek die aanvraag in te dienen. De subsidieregels voor 2021 zijn gereed.

5. De huisvesting van nieuwe Twenteranders (vluchtelingen) lag stil en is recentelijk weer opgestart net als de aanpassingen (onderhoud) van verordeningen en beleidsregels gerelateerd aan de Participatiewet.

6. Doorontwikkeling van subsidiebeleid ligt grotendeels stil.

7. Bij veel ontwikkelprogramma's liggen ook zaken stil, vooral waar het de afhankelijkheid van en interactie met de samenleving betreft. Of zijn vertraagd. Zo is het project "Samen tegen eenzaamheid" vertraagd omdat werkgroepen niet konden opstarten en men moest omschakelen naar een uitwerking op afstand. En zo is de pilot "AutoMaatje" tot medio juli stil komen te liggen en daarna beperkt weer opgestart.

8. Een aanzienlijk deel van de toezicht- en handhavingstaken blijven achter bij de planning of zijn anders uitgevoerd, waardoor overigens soms wel bijdrages werden geleverd aan maatschappelijke doelen als 'Twenterand is een veilige gemeente' en 'Twenterand is een leefbare gemeente'.

Dit overzicht is niet uitputtend en verder is van belang op te merken dat wat stilligt uiteraard weer wordt opgepakt zodra dat weer goed kan en er ruimte voor is. Wel zal dan ook sprake zijn van prioritering gezien piekbelasting c.q. inhaalslag op dat moment naast afwikkeling van de effecten van de coronacrisis. Deze effecten zullen doorlopen tot in 2021, denk hierbij bijvoorbeeld maar aan de subsidie- en zorgkosten afwikkeling met organisaties.

Programma Sociaal Domein

Inleiding Programma Sociaal Domein

Inleiding Programma Sociaal Domein

In het programma Sociaal Domein wordt gewerkt aan de sociale opgaven met vooralsnog drie programma-lijnen:

1. Versterken eigen kracht
2. Passende en adequate zorg en ondersteuning
3. Opgroeien

Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of in het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund.

Dit wordt weergegeven in 5 doelenbomen met alle sociale programma-onderdelen: Sociale Zaken, Onderwijs, Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugd en Gezondheid. Ook is er een ontwikkelprogramma Transformatie met een doelenboom.

Het sociaal domein is volop in beweging, ook in Twenterand. Met het sociaal domein bedoelen we de zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid rond jeugd en gezondheid. Deze onderwerpen vormen dit programma. Dit programma streeft er naar dat onze inwoners zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en participeren én daar zelf over regie over voeren. Zowel thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of in het werk. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. We zijn als gemeente een vangnet voor kwetsbare inwoners. De inhoudelijke visie voor dit programma staat in onze nieuwe integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2022.

Onze programma-opgave wordt in hoofdlijnen omschreven als de focus op inhoudelijke vernieuwing met een andere cultuur en werkwijzen in het sociale domein. Dit heet met een ander woord ook wel de transformatie van het sociaal domein. We zijn op weg naar een duurzaam vernieuwd en betaalbaar sociaal stelsel en zorglandschap. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand. We realiseren samen met partners vrij toegankelijke voorzieningen op maat, bevorderen innovatie en ondersteunen de eigen kracht van individuen en gezinnen. In ons Transformatieprogramma sociaal domein is dit nader uitgewerkt.

Transformeren is nodig want ondertussen is er ook een stevige financiële opgave. Er is er nog geen structurele financiering vanuit het Rijk en komt er een herverdeling van rijksmiddelen aan, hetgeen een groot risico is in het meerjarenbeeld. Met de aanwezige kostenstijgingen is bijsturing daarom nog steeds urgent. Hierbij kijken we naar preventie, de rol van een ieder waaronder de gemeente en integrale oplossingen op maat (1 gezin, 1 plan, 1 regie) en vooral ook samenwerking in en buiten het sociale domein.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

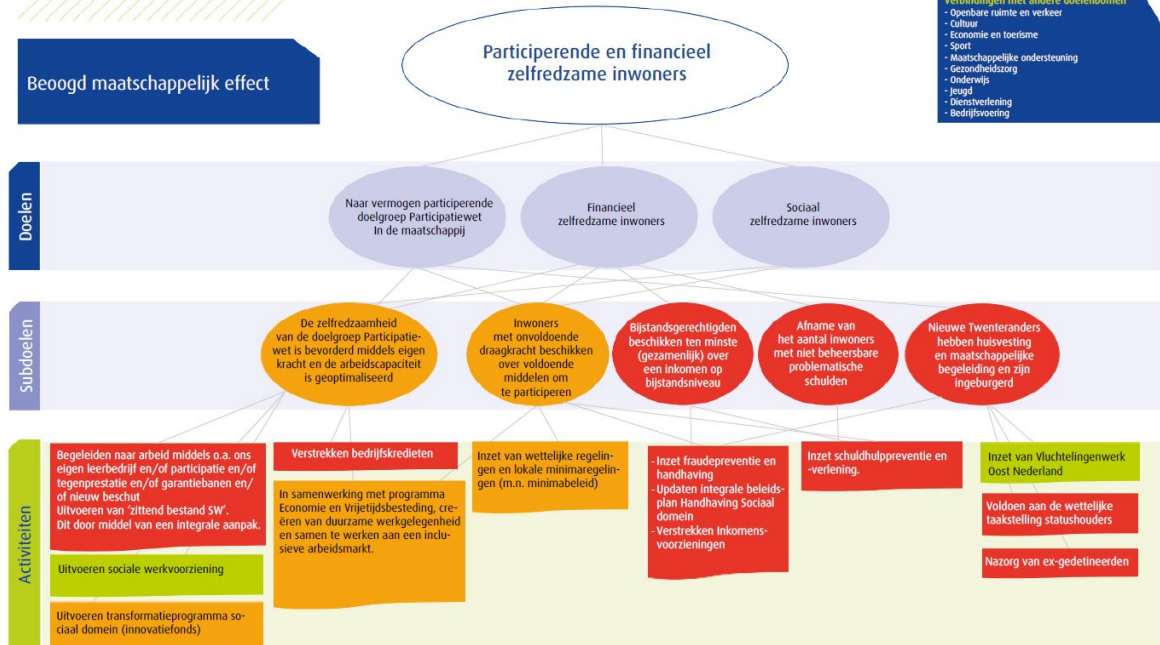
Sociale zaken | 2020

Beoogd maatschappelijk effect

Verbindingen met andere doelenbomen

- Openbare ruimte en verkeer
- Cultuur
- Economie en toerisme
- Sport
- Maatschappelijke ondersteuning
- Gezondheidszorg
- Onderwijs
- Jeugd
- Dienstverlening
- Bedrijfsvoering

Inhoudelijk perspectief

Belangrijkste focus is dat inwoners meedoen en financieel zelfredzaam zijn. Veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie komen nog steeds moeilijk of niet aan de slag. In Twenterand is de werkgelegenheid de afgelopen jaren toegenomen. Daarbij is de werkloosheid afgenomen tot 4% in Twenterand. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen, maar niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te bieden. Er zijn nog (te) veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.

De gemeente Twenterand wil een inclusieve arbeidsmarkt realiseren. Hierin wordt iedereen met arbeidsvermogen in staat gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt. Om dit te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en inwoners zoveel mogelijk in staat stellen om een bijdrage te leveren. Dit ook als het gaat om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor is draagvlak en creativiteit nodig. Het lokale minimabeleid helpt de inwoners met minder budget om bijvoorbeeld te kunnen sporten of een bezoek te brengen aan het museum maar ook wanneer er schulden zijn, het voorkomen van schulden of hulp bij de betaling van bijzondere kosten van het bestaan. Het minimabeleid biedt ondersteuning zodat iedere inwoner mee kan doen.

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding is een van de dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te

doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.

Kinderen moeten zich kunnen ontplooiën, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uit gegaan van de eigen kracht van de mens. Als betaald werk voor langere tijd niet mogelijk is, dan kijken we op welke manier iemand toch actief kan blijven. Dat kan vrijwilligerswerk zijn of een creatieve dagbesteding.

Natuurlijk kan onderwijs ook helpen om sneller een baan te vinden. Het doel is dat iedereen mee kan blijven doen en zich actief inzet voor de samenleving.

Met de introductie van de Participatiewet, de wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten is de toon gezet om een inclusieve arbeidsmarkt te ontwikkelen. Een arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt.

Dit is een flinke opgave, waar we aan werken in het ontwikkelprogramma Economie-Werk. Om dit doel te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en iedereen zoveel mogelijk in staat te stellen om naar vermogen bij te dragen in de organisatie.

Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking (denk hierbij aan beschut en garantiebannen) of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.

De gemeente probeert hierin sociaal ondernemen te bevorderen, goede social return (SROI) afspraken te maken, advisering op het gebied van de banenafpraak, functiecreatie etc. Om het sociaal ondernemen te meten, zetten we in op de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO).

Daarnaast werken we samen met ondernemers, Werkplein, onderwijs en SW-bedrijven (Extend en Larcom) aan creatieve oplossingen voor deze opgave.

Activiteiten

- **Uitvoeren sociale werkvoorziening**

Op dit moment voert de Gemeenschappelijke Regeling SOWECO (verder Soweco) de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit voor de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Wierden en Twenterand.

In juni 2020 hebben de gemeenten echter besloten om Soweco op te heffen en vanaf 1 januari 2021 lokaal uitvoering te gaan geven aan de Wsw. Dit is beschreven in de contourennotitie waarover het dagelijks bestuur, de raad van commissarissen en directie van Soweco de afgelopen overeenstemming over hebben bereikt. In de contourennotitie was verder beschreven dat de GR Soweco opgeheven gaat worden. Hier heeft uw Raad op 30 juni 2020 goedkeuring aan gegeven. Op basis van de contourennotitie is een lokaal plan uitvoering Wsw opgesteld door de gemeente dat op 19 mei 2020 is vastgesteld door het college en waarin is beschreven op welke wijze wij vanaf 1 januari 2021 uitvoering gaan geven aan de Wsw. In het inrichtingsplan wordt het Lokaal plan uitvoering Wsw verder uitgewerkt.

- **Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut**

Loonkostensubsidies / BUIG

Vanuit de BUIG (de rijksuitkering Participatiewet c.a.) worden loonkostensubsidies (garantiebanen) betaald. Dit instrument is succesvol in het voorkomen van instroom in de uitkering (bespaart uitkeringslasten), bevordert uitstroom en heeft vooral ook maatschappelijke winst in participatie, maar de kosten/ verplichtingen nemen bij ongewijzigde inzet fors toe hetgeen tot overschrijdingen op dit budget leidt. Deze overschrijding ad. € 430.000,- wordt gedekt uit de reserve Sociaal Domein.

Belangrijkste oorzaak is de toegenomen doelgroepen in ons bestand, met name de doelgroep VSO-PRO. (Deze groep kwam voorheen terecht in de Wajong bij het UWV maar valt vanaf 2015 onder de Participatiewet (gemeente).

- **Zoekrichting: renderende en vitale netwerken: versterken van de MO SOWECO**

Met de kadernota 2018 en begroting 2019 is ook de zoekrichting renderende en vitale netwerken vastgesteld. Deze zoekrichting biedt perspectief om meer samen met de samenleving voor elkaar te krijgen door te investeren in netwerken. Maar ook om meer inkomsten te genereren en strategische allianties te sluiten met partijen die eveneens maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen.

Een onderdeel van deze zoekrichting is de samenwerkingsovereenkomst met Extend.

Vanuit de gemeente Twenterand zijn nu 114 personen doorverwezen naar Extend. Er zijn eind juni 2020 15 kandidaten uitgestroomd naar betaald werk. Dit komt neer op een rendement van 13%. De norm is 25% na drie jaar. Het uitstroompercentage is nog niet naar wens. Het lage resultaat heeft mede te maken met de Coronacrisis en de grote afstand van de mensen tot de arbeidsmarkt.

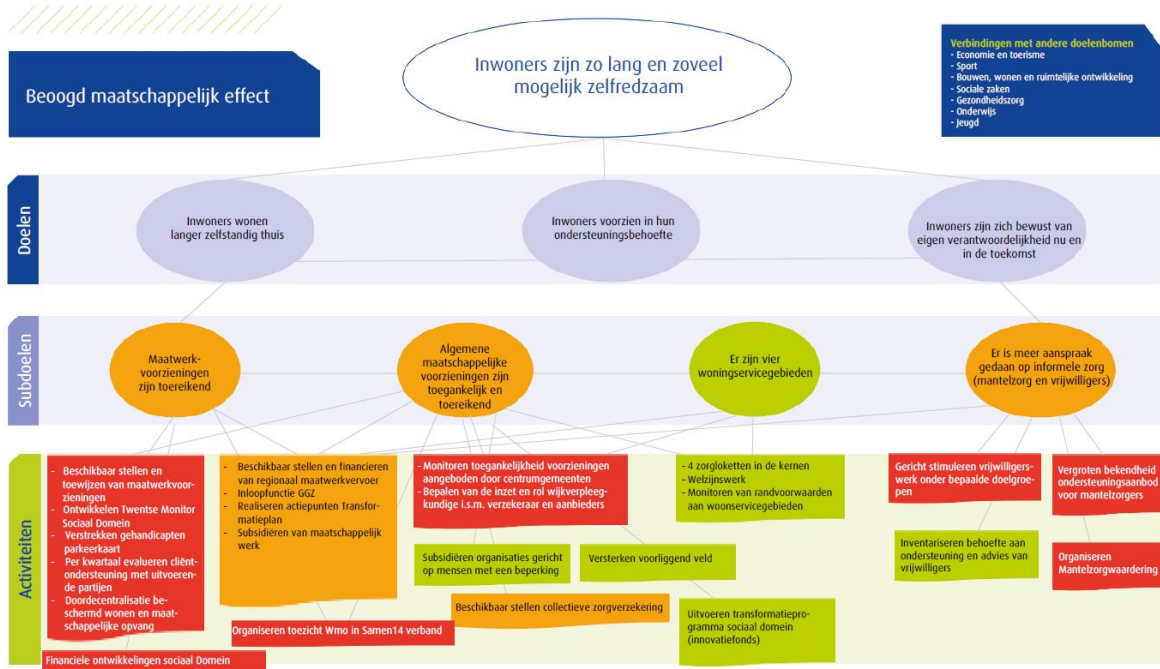
We zien nu dat de zoekrichting onder druk staat en waarschijnlijk niet gehaald gaat worden dit jaar.

Mede gelet op het feit dat de GR per 1 januari 2021 zal worden opgeheven wordt bezien hoe met de zoekrichting om te gaan vanaf 2021.

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2020

Inhoudelijk perspectief

In de komende jaren wordt als ontwikkeling gezien de vergrijzing, het langer zelfstandig wonen en het toenemen van (rijks)taken op lokaal niveau. Zoals de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in 2021. De financiële opgaven op het gebied van de decentralisaties zijn voor de aankomende jaren fors en brengen grote risico's met zich mee. Daarom zijn we al geruime tijd bezig met vernieuwing en verandering, transformatie. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners om hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Door een toename van de eigen kracht en samen kracht, wordt in de toekomst minder aanspraak gemaakt op maatwerkvoorzieningen en wordt meer beroep gedaan op vrij toegankelijke voorzieningen in het 'voorveld'. Het inzetten van preventie en het versterken van het voorveld blijft een belangrijke opdracht voor de komende jaren. Het is belangrijk dat inwoners de weg naar vrij toegankelijke voorzieningen weten te vinden. De rol van de gemeente is om ondersteuning te blijven bieden daar waar het echt nodig is. De transformatie betreft niet alleen de inwoners, maar ook instellingen en onze eigen organisatie. De organisatieontwikkeling is mede ingegeven door de beweging in het sociaal domein. Regie én samenwerking lokaal en regionaal zijn nodig om deze opgave het hoofd te bieden. Een integrale aanpak met jeugd en welzijn, maar ook met participatie is nodig om te zorgen dat kennis en ervaring uit deze domeinen optimaal worden benut om maatschappelijk winst te bereiken. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Door afnemende rijksmiddelen en toenemende kosten is het financiële meerjarenperspectief voor het sociaal domein somber. Het geeft noodzaak tot een bijsturing in het sociaal domein. In 2018 is de integrale beleidsnota sociaal domein vastgesteld, met daarin de volgende thema's: omkijken naar elkaar, economisch vitale inwoners, iedereen doet mee en thuis is het fijn en veilig. Deze thema's dragen bij aan verdere transformatie van het sociaal domein en om de grote financiële tekorten te beperken.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Een maatwerkvoorziening is een voorziening op individueel niveau, bijvoorbeeld, een scootmobiel, huishoudelijke ondersteuning of dagbesteding.

Activiteiten

- **Financiële ontwikkelingen sociaal domein**

Financiën Wmo en Jeugd

De financiën sociaal domein blijven onze nadrukkelijke aandacht vragen. Vol energie wordt via transformatie en aanvullende onderzoeken zoals de VNG-visitatiecommissie en VNG-uitvoeringskracht dieper dan ooit gekeken naar onze situatie en bijgestuurd. Daarbij is ontbrekende voldoende rijksfinanciering steeds een terugkerend punt, daarover is ook door ons college de noodklok geluid richting Den Haag. Met wederom de nodige onzekerheden in het sociaal domein, waaronder Corona, komt ook deze Berap weer tot stand.

Met de kennis van nu is het bemoedigend dat in algemene zin het beeld is dat we per saldo binnen de begroting zullen blijven voor wat betreft Wmo begeleiding en jeugdhulp. Een licht negatief beeld jeugdhulp wordt door een positief financieel beeld Wmo-begeleiding gecompenseerd. Bij deze uitkomst moet beseft worden dat onze maatregelen (zoals interventies in verwijzingsprocessen) succesvol blijven en al fors bijdragen hierin. Wij zijn ook blij dat de interventie POH-jeugd breder is uitgezet richting vrijwel alle huisartsen.

In december jl. is een begrotingswijziging gedaan om onze begroting conform eisen van de provincie in evenwicht te brengen. Deze aanpassing c.q. taakstelling rust nog op onze schouders. In samenhang met landelijke ontwikkelingen (verdeelmiddel en onderzoek middelen sociaal domein), uitstel woonplaatsbeginsel en corona-effecten zal bij de jaarrekening pas echt bezien kunnen worden hoe het sociaal domein financieel exact uitkomt. Wie had ooit kunnen voorspellen in welke context we terecht zouden komen waarbij we nu denken aan na-effecten in sociale problematiek van corona, er sprake kan zijn van inhaalzorg c.q. een boeggolf in zorgverlening en meerkosten/continuïteitsbijdragen voor instellingen met daarbij de vraag of er voldoende compensatie voor coronakosten komt van rijkswege. Ook onze instellingen, de grootste kostenpost, werken nog steeds hard om effecten in beeld brengen. Deze Berap komt hiervoor te vroeg, hetgeen ook onze onzekerheid mede bepaalt. Naast het bemoedigende beeld voor Wmo begeleiding, blijkt dat voor de Wmo-voorzieningen het beeld minder rooskleurig is. Huishoudelijke ondersteuning en Woonvoorzieningen vergen extra middelen.

Huishoudelijke ondersteuning

Zoals ook al aangegeven is in de uitgangspuntennotitie 2021, speelt rond huishoudelijke ondersteuning het volgende: Op grond van de AMvB reële prijs zijn gemeenten en zorgaanbieders gehouden een reële kostprijs te berekenen. Een van de elementen hiervoor is de van toepassing zijnde cao, in dit geval de cao Verpleging, verzorging en Thuiszorg (VVT). Medio 2019 is er een nieuw

akkoord bereikt over de cao

VVT, die daarmee tot herijking van de tarieven leidt om zo te voldoen aan de AMvB, het uitvoeringsbesluit Wmo2015 en onze contractuele verplichting. We achten het van belang dat medewerkers in de zorgsector een reëel salaris ontvangen. Door toepassing van de nieuwe tarieven dragen gemeenten bij aan versterking van de arbeidsmarkt en daarmee aan het behouden van goede ondersteuning voor inwoners.

De uitkomst van de actualisatie heeft geleid tot nieuwe tarieven per 1 januari 2020 en een procentuele stijging van het uurtarief van 5,25%. Met deze kostenstijging komen we uit op een begrotingstekort op de huishoudelijke ondersteuning van € 170.000 voor 2020 (oplopend in de jaren daarna, zie ook uitgangspuntennotitie). Door verandering van systematiek van rijkswege (H.O. is nu onderdeel van de algemene uitkering geworden; dit was een integratie-uitkering) zullen we deze taak vanuit de meerjarenbegroting nu reëel moeten ramen inclusief index. Tegenover deze lastenverhoging staan in principe de extra middelen loon- en prijscompensatie van de algemene uitkering (ook wel accres genoemd). Deze komt wel in algemene zin elders ten goede in de begroting.

Voor de meerkosten in deze paragraaf zal de reserve sociaal domein worden aangewend.

Woonvoorzieningen

Onder de noemer "Woonvoorzieningen" vallen de door aannemers uit te voeren woningaanpassingen en de door de gecontracteerde leverancier geleverde trapliften.

De plaatsing van het aantal trapliften en het aantal woningaanpassingen vertoont een stijgende lijn, zo ook de hiermee gemoeide kosten. Dit is het gevolg van de ontwikkeling dat ouderen in toenemende mate langer thuis blijven wonen en hun woningen ondanks toenemende lichamelijke beperkingen toegankelijk, doorgankelijk en bruikbaar moeten blijven. Ook regionaal neemt het aantal verstrekte woonvoorzieningen toe. Andere oorzaak in de kostenstijging kan het wegvallen van de inkomensgerelateerde eigen bijdrage zijn, welke vervangen is door het abonnementstarief van € 19,00 per maand. Dit heeft mogelijk een drempelverlagend effect.

Om op deze ontwikkelingen te anticiperen wordt voorgesteld de begroting voor Woonvoorzieningen met € 50.000 op te hogen ten laste van de reserve sociaal domein.

Overig

Voor jeugdhulp speelt met name zaken rond aanbieders en Veilig Thuis Twente (zie doelenboom jeugd). Voor sociale zaken is na positieve jaren nu ook door toename van de doelgroep sprake van budgetoverstijgende kosten (zie doelenboom sociale zaken).

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Gezondheidszorg | 2020

Inhoudelijk perspectief

We streven naar gezonde inwoners, nu en in de toekomst. Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid "het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Positieve gezondheid is een brede opvatting over gezondheid en raakt daarmee veel facetten van het leven en laat zien dat ondersteuning van diverse partijen/netwerk nodig (kunnen) zijn voor gezondheid. Meedoen aan de participatiesamenleving staat voorop.

Gezondheid is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. De gemeente voert regie en is wettelijk verantwoordelijk voor het op peil houden van de bescherming van de gezondheid van inwoners. Ook zetten we net als in het gehele sociaal domein in op preventie, zodat gezondheidsklachten en inzet van zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen. We verwachten dat dit voor de inwoners bijdraagt aan de kwaliteit van leven en participatie in de maatschappij, tegelijkertijd kunnen investeringen in preventie de gemeentelijke zorgkosten doen verminderen.

Bij het voorkomen van gezondheidsklachten blijven komende jaren de volgende thema's spelen: leefstijl, gezondheid en milieu, sociaal economische gezondheidsverschillen, kwetsbare en eenzame ouderen en gezondheid van statushouders (in relatie tot integratie).

Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Vooral op de aspecten participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid zien wij kansen voor verbindingen met het sociaal domein. Ons lokale gezondheidsbeleid zet deze lijn voort en kijkt naar integratie met beleidsdocumenten in het sociaal domein. Maar ook met andere ontwikkelingen zoals het ontwikkelprogramma invoering omgevingswet (zie doelenboom bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en VTH).

In het coalitieakkoord is opgenomen dat we bij (echt)scheidingen richten op het toerusten, faciliteren en begeleiden van de partners, hun kinderen en hun omgeving in de overgang naar de nieuwe situatie. Van meet af aan is continue aandacht voor het belang en de positie van het kind via een steunfiguur cruciaal. Dit gaat vorm gegeven worden door een scheidingsloket.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leveren aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Subdoel: Hulp in nood is geboden waar nodig

Naast het organiseren van preventieve activiteiten en het ondersteunen van inwoners is specifieke hulp soms nodig. Inwoners redden het niet altijd alleen en zijn dan afhankelijk van voorzieningen. De gemeente heeft er voor gekozen op bepaalde gebieden deze hulp aan te bieden.

Activiteiten

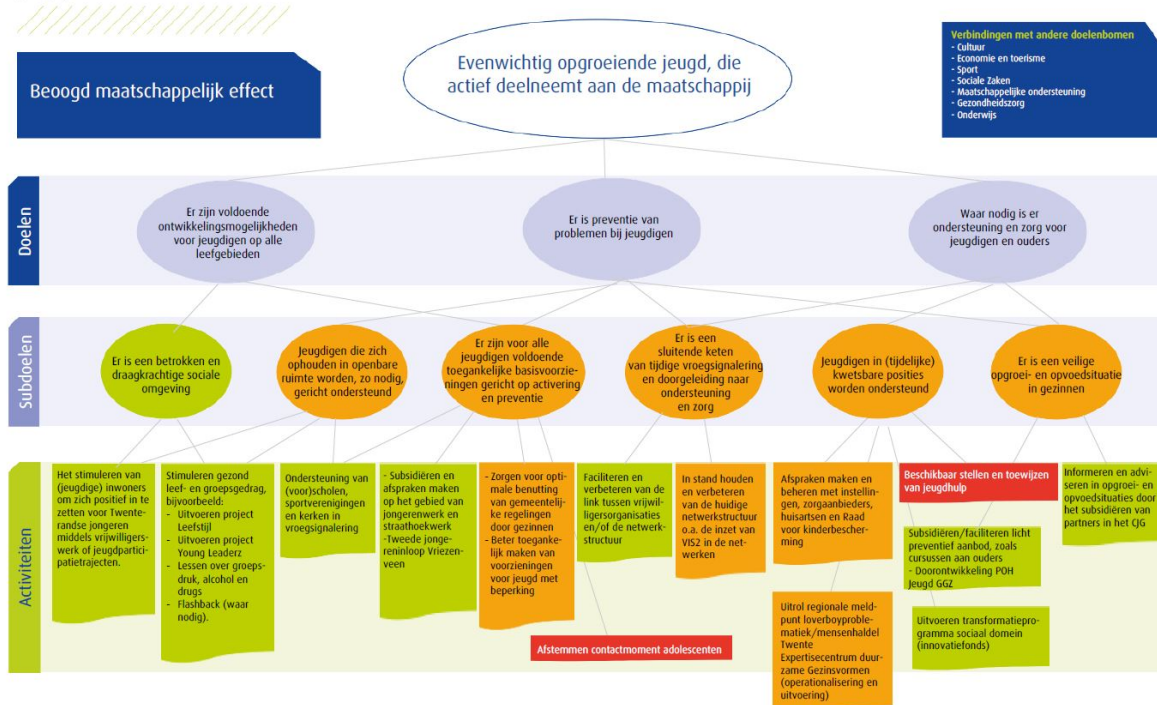
- **Ontwikkeling Scheidingsloket**

Het Scheidingspunt – zoals genoemd in het Coalitieakkoord - is per maart 2020 van start gegaan. Het aantal contactverzoeken is boven verwachting. De vragen hebben betrekking op de zaken rondom financiën, omgangsregelingen en mediation. De medewerker van het scheidingspunt zoekt uit en verwijst door. Kortdurende begeleiding biedt “het loket” zelf. Per juni 2020 is ook de armoederegisser begonnen. Beide initiatieven zijn op basis van een pilot van anderhalf jaar en werken samen vanuit Includio. De armoederegisser is één van de onderwerpen in onze Agenda Schuldenaanpak die dit voorjaar is gepresenteerd. Onder andere preventie, samenwerking, educatie en outreachend werken zijn pijlers in onze aanpak.

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Jeugd | 2020

Inhoudelijk perspectief

Met de meeste jeugdigen en gezinnen in onze gemeente gaat het goed. De samenleving zal de komende jaren echter blijven veranderen en van invloed zijn op het welzijn van jeugdigen en gezinnen binnen onze gemeente. Een deel van hen zal extra ondersteuning nodig hebben.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen extra ondersteuning nodig hebben, zet de gemeente in op een sterk (vrij toegankelijk) voorliggend veld. Het (outreaching) jongerenwerk maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit. Aanvullend hierop investeert de gemeente in jongereninlopen.

Jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken.

Om de kwetsbaarheid van jeugdigen en gezinnen tegen te gaan, wordt vanuit het Rijk middels (actie)programma's als 'Zorg voor de Jeugd', 'Geweld hoort nergens thuis' en 'Samen tegen mensenhandel' de komende jaren extra ingezet op jeugdigen en gezinnen in kwetsbare posities.

Het liefst willen we alle jeugdigen een veilige en stabiele thuisomgeving bieden en jeugdigen zoveel mogelijk thuis of in een thuisomgeving laten opgroeien. Het kan gebeuren dat jeugdigen (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, de inzet is dan om jeugdigen wel 'zo thuis mogelijk' te laten opgroeien in bijvoorbeeld een pleeggezin of gezinshuis.

Vanuit het landelijke programma 'Samen tegen mensenhandel' en het Interbestuurlijk Programma (IBP) moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2022 beleid hebben ontwikkeld over hoe om te gaan met mensenhandel. Dit wordt regionaal opgepakt. Enschede kent al het meldpunt Loverboyproblematiek/Mensenhandel. Dit meldpunt wordt regionaal verder uitgerold. Hiermee voldoen wij aan de minimale eisen vanuit het landelijke programma en zal de verdere aanpak tegen mensenhandel ondersteund worden

Vanuit de Regio wordt samengewerkt rondom de inkoop van geïndiceerde zorg Jeugd. Met de komst van het Twents model in 2019 werken we meer resultaatgericht en kunnen we meer maatwerk bieden voor de inwoner. Meer informatie m.b.t. het Twents model is opgenomen in de doelenboom Maatschappelijke ondersteuning.

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroevragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

De gemeente draagt zorg voor voldoende toegankelijke basisvoorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur. De voorzieningen dragen eraan bij dat jeugdigen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen, op een zinvolle en leuke manier hun vrije tijd kunnen besteden en prettig en veilig kunnen wonen in Twenterand.

Activiteiten

- **Subsidiëren en afspraken maken op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk**
Herpositionering jongerenwerk
De herpositionering van het jongerenwerk is geslaagd, het jongerenwerk is weer in positie. Inclusio Uitvoering Oost (voorheen Radar), Stichting Jongerenwerk Den Ham, Stichting Reflection en Stichting ZorgSaam Twenterand voeren het jongerenwerk in de gemeente Twenterand uit. Het afgelopen jaar hebben deze vier organisaties gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking. Dit is gebeurd onder begeleiding van twee onafhankelijke procesbegeleiders van adviesbureau HHM. De Raad is per raadsinformatie hierover geïnformeerd.

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Een deel van de jeugdigen kent problemen of loopt tijdens het opgroeien (tijdelijk) tegen problemen aan. Ondersteuning op maat van deze kwetsbare jeugdigen is dan nodig.

Activiteiten

- **AANGEPAST: Afspraken maken en beheren met instellingen, zorgaanbieders, huisartsen en Raad voor kindbescherming**
Ontwikkeling jeugdhulp, kernteams en Veilig Thuis
We blijven lokaal en regionaal het passend beantwoorden van hulpvragen van onze jeugd verbeteren. Een verbetering is dan een meer passend antwoord of eerder antwoord. Eerder omdat een vraag eerder op de juiste plaats terecht komt (in de toegang, bij een huisarts of in het kernteam) of eerder beantwoord wordt (het oplossen van de wachtlijstproblematiek bij Veilig Thuis Twente). Hierdoor kan de hulpvraag zo goed, licht en dicht bij huis worden opgelost. Dit voorkomt zwaardere problemen voor onze jeugd en daarmee ook duurdere hulp.
Lokaal
Bij iedere huisarts kan een praktijkondersteuner jeugdigen helpen met lichte psychische hulpvragen. Dit zorgt ervoor dat inwoners en professionals eerder en laagdrempelig zelf passende antwoorden kunnen vinden in het voorliggend veld zonder dat er zwaardere hulp nodig is. Als professionals

twijfelen of het voorliggend veld een antwoord kan zijn op een hulpvraag stemmen de kernteams hierover af. Uit de afgeronde evaluatie bleken de kernteams als pilot hier een succesvol platform voor. Zo'n 42% kon voorliggend beantwoord worden. Dit maakt dat we de kernteams nu structureel geborgd hebben en meer gericht proberen in te zetten, ook bij afschaling en nazorg van zwaardere hulp. (<https://www.twenterand.nl/evaluatie-pilot-kernteams-twenterand-van-toegevoegde-waarde>) We onderzoeken steeds meer het effect van het voorliggend veld om te kunnen verbeteren en duidelijk te maken in welke mate investeringen zich terugverdienen. Hierop is de inzet van het gezinswerk onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat elke euro die de gemeente investeert in het gezinswerk, vijf keer zoveel oplevert voor de maatschappij en voor de gemeente drie keer zoveel. We willen de komende tijd dit onderzoek ook voor andere voorzieningen gaan inzetten. (<https://www.twenterand.nl/gemeente-twenterand-onderzoekt-effectiviteit-inzet-gezinswerk>)

Regionaal

Veilig Thuis Twente (VTT) is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling in Twente. In Twente is in 2019 het aantal meldingen opgelopen als gevolg van de verbeterde Wet Meldcode en Radarfunctie Veilig Thuis. Hierdoor is een wachtlijst ontstaan voor deze wettelijke taak. Om de Twentse wachtlijsten op te lossen en te voorkomen dat er nieuwe wachtlijsten ontstaan is besloten om de incidentele middelen van de centrumgemeente Vrouwenopvang hiervoor in te zetten. Voorwaarde hiervoor was een onafhankelijk onderzoek bij Veilig Thuis Twente gericht op het oplossen van knelpunten om te komen tot duurzame structurele oplossingen voor de toekomst waarmee wachtlijsten bij VTT kunnen worden voorkomen. Uit het onderzoek is gebleken dat o.a. 6 FTE bij VTT extra structureel nodig is om dit te realiseren per 2021 (zie Uitgangspuntennotitie).

- **AANGEPAST: Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp**

Ontwikkeling aanbieders

Binnen Twente hebben we een klein aantal jeugdhulpaanbieders gecontracteerd welke hoog specialistische zorg bieden en van belang zijn voor onze Twentse kinderen die jeugdhulp nodig hebben. Gebleken is dat door een aantal factoren, onder andere het wisselende verloop in het aantal plaatsingen en de beperkte mogelijkheden voor ambulantisering van deze zorg hernieuwde afspraken nodig waren op Twents niveau. Dit leidde tot een aanpassing van het contract en een verscherpte monitoring door OZJT/Samen14 op deze zorg. Doel hiervan is de zorgcontinuïteit voor deze specifieke en kwetsbare doelgroep te blijven waarborgen. De extra structurele kosten zijn ingeschat op € 50.000,- en zijn verwerkt in deze Berap.

Voor de goede orde merken wij op dat de financiële ontwikkelingen sociaal domein (Wmo en jeugdhulp) integraal zijn beschreven bij de doelenboom maatschappelijke ondersteuning.

Verklaring verschillen Programma Sociaal Domein

Overzicht baten en lasten

Programma Sociaal Domein

Lasten

Doelenboom Sociale zaken	397.288,00
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	164.509,00
Doelenboom Gezondheidszorg	-76.500,00
Doelenboom Onderwijs	641.817,00
Doelenboom Jeugd	50.000,00
	<u>1.177.114,00</u>

Baten

Doelenboom Sociale zaken	32.712,00
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	48.000,00
Doelenboom Gezondheidszorg	0,00
Doelenboom Onderwijs	-614.900,00
Doelenboom Jeugd	0,00
	<u>-534.188,00</u>

Bijdrage reserve Sociaal Domein	-650.000,00
---------------------------------	-------------

Totaal programma Sociaal Domein -7.074,00

Het voordeel van € 7.074 wordt onder andere veroorzaakt door de volgende posten:

Sociale zaken; verhoging kosten bijstand € 430.000 (uit reserve Sociaal Domein)

Maatschappelijke Ondersteuning; kosten huishoudelijke ondersteuning € 170.000 en woonvoorzieningen € 50.000 (220.000 uit reserve Sociaal Domein)

Gezondheidszorg; stelpost rijksvaccinatie is gecorrigeerd; dit betreft een technische correctie

Onderwijs; de stijging van kosten OZB op schoolgebouwen was per abuis niet verwerkt in de begroting (€ 56.000). Daarnaast heeft een bijstelling plaatsgevonden

door hogere rijksbijdrage OAB en zijn de Asschermiddelen (zitten in algemene uitkering) verlaagd met € 43.000

Jeugd; hogere zorgkosten tbv specialistische jeugdhulp € 50.000

Programma Ruimte

Inleiding Programma Ruimte

Inleiding Programma Ruimte

De opgaven voor gemeenten in het ruimtelijke domein zijn groot. Deze opgaven liggen voor het programma ruimte met name op het gebied van klimaatverandering en toekomst bestendig wonen. Hier zijn afspraken over gemaakt tussen overheden in het Interbestuurlijk Programma. De mate waarin gemeenten invulling kunnen geven aan deze afspraken is nog onderwerp van discussie in VNG verband. Ook voor onze gemeente is de realiteit dat we op dit moment slechts in beperkt mate op deze afspraken kunnen inspelen.

De klimaatthema's (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie) en de invoering Omgevingswet zorgen voor grote veranderingen voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen organisatie.

Onze ambities voor klimaat en duurzaamheid zijn in de Agenda Duurzaamheid vastgelegd. Deze ambities en de ambitie uit het coalitieakkoord om tot de koplopergroep van de meest duurzame gemeenten te behoren leiden er toe dat we samen met inwoners en tal van maatschappelijke partners flink de schouders eronder moeten zetten. De gemeente krijgt vanuit de rijksoverheid een regierol bij de uitfasering van het gebruik van aardgas (warmtetransitie) en in regionaal verband bij de lokale opwek van duurzame elektriciteit. Dit alles heeft ruimtelijk consequenties die in het Omgevingsbeleid een plek moeten krijgen. De veranderingen in het Omgevingsbeleid gaan niet alleen over deze nieuwe thema's maar ook over een andere rol en manier van werken van de gemeente door de komst van de nieuwe Omgevingswet.

De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om procedures te vereenvoudigen en te versnellen. Dit vraagt een andere rol van de gemeente maar ook van de initiatiefnemer. De gemeente heeft de plicht om gemeentelijke beleidsplannen, regelgeving en digitale systemen aan te passen op de nieuwe wet. Initiatiefnemers worden zelf verantwoordelijk om draagvlak voor hun plan te organiseren. De gemeenteraad bepaalt de kaders voor het nieuwe omgevingsbeleid, de hoeveelheid regels en de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenteraad en college. Met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners worden in 2020 via een participatieproces de kaders bepaald. De woningmarkt staat onder druk. We zien dat er in de kernen weer nieuwe woningen worden gebouwd. Inbreidingslocaties ontwikkelen we met prioriteit. We bevorderen de doorstroming door de uitgifte van startersleningen te continueren in 2020.

Verklaring verschillen Programma Ruimte

Overzicht baten en lasten

Programma Ruimte

Lasten

Doelenboom Openbare orde en veiligheid	71.427,00
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer	0,00
Doelenboom Duurzaamheid, Milieu en VTH	-
	17.630,00
Doelenboom Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling en VTH	25.000,00
	<u>78.797,00</u>

Baten

Doelenboom Openbare orde en veiligheid	3.800,00
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer	-
	45.000,00
Doelenboom Duurzaamheid, Milieu en VTH	0,00
Doelenboom Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling en VTH	-
	44.420,00
	-
	<u>85.620,00</u>

Totaal Programma Ruimte -6.823,00

Het voordeel van € 6.823 wordt onder andere veroorzaakt door:

Openbare orde en veiligheid; een hogere bijdrage dan geraamd aan de VRT van € 71.000

Openbare ruimte en verkeer; er is een contract voor reclame in abri's, dit levert € 37.000 op, wat niet geraamd is.

Duurzaamheid, milieu en VTH; een aantal structurele voordelen uit de jaarrekening 2019 zijn in de berap verwerkt, bijvoorbeeld opbrengst

leges telecommunicatie (te laag geraamd) en lagere kosten derden op milieubeheer (is al aantal jaren een onderschijding).

Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling en VTH; er zijn meer percelen grond verkocht, wat een voordeel oplevert van € 25.000

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding Programma Economie en vrije tijdsbesteding

De opgave op het terrein van Economie en Vrijtijdsbesteding is het invullen van de regisserende en faciliterende rol van de gemeente. Dit betekent dat wij steeds afwegen wie welke rol vervult en dat er een nieuw samenspel tussen de gemeente en andere actoren ontstaat. De bijdrage die actoren leveren aan het maatschappelijk effect zijn het uitgangspunt, niet de instelling/organisatie. In samenspraak met de omgeving en onze partners willen wij de maatschappelijke meerwaarde verwoorden.

Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen. Netwerken die enerzijds lokaal aanwezig zijn. Maar wij moeten ook steeds meer gebruik maken van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende structuren en mogelijkheden. Binnen een netwerk gaat het ook vooral om het delen van kennis. Kennis, bijvoorbeeld over informatiebeveiliging of duurzaamheid, is niet alleen nodig voor een overheid maar ook voor ondernemers. Samen op zoek gaan naar nieuwe ideeën en mogelijkheden is belangrijk. Onze voorstellen zijn dan ook gericht op het verder vormgeven van het nieuwe samenspel: het relatiebeheer tussen gemeente, ondernemers, onderzoek, onderwijs, andere overheden, sportverenigingen, culturele instellingen en inwoners.

De gemeente heeft veel kwalitatief hoogwaardige accommodaties en voorzieningen. De basisvoorzieningen zijn binnen onze gemeente aanwezig. Belangrijke opgave is om het bestaande steeds meer en beter gezamenlijk te gebruiken. Ter ondersteuning willen wij de bestaande voorzieningen beter inzichtelijk hebben, inclusief de maatschappelijke bijdrage die geleverd wordt. Dit is ook van belang om de financiën van de gemeente op termijn beheersbaar te houden. Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen. De eerste programmalijn is 'Meedoen'. Dit gaat over vrijetijdsbesteding. De tweede programmalijn is 'Versterken Werkgelegenheid'. De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Het subdoel 'Stimuleren werkgelegenheid' heeft een plek gekregen in de doelenboom en in samenwerking met het programma Sociaal Domein wordt gewerkt aan duurzame werkgelegenheid. Een andere koppeling die sterker naar voren komt is de relatie met onderwijs. De verbinding met onderwijs is zichtbaar gemaakt door Onderwijs toe te voegen aan 'Verbindingen met andere doelenbomen', maar ook door vanuit de doelenboom Sociale Zaken te verwijzen naar de Twentse belofte in de doelenboom Onderwijs. Voor de koppeling tussen economische zaken en sociale zaken is een ontwikkelprogramma economie, werkgelegenheid en onderwijs opgesteld.

Om het hoofd te bieden aan de ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied is het ontwikkelprogramma platteland opgesteld. Het doel is het realiseren van een sociaal en economisch vitaal platteland. Het ontwikkelprogramma beoogt de daarbij passende activiteiten, subdoelen integraal uit te voeren, te ontwikkelen, aan te jagen en te regisseren. Met een ontwikkelprogramma wordt die samenhang georganiseerd.

Verklaring verschillen Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Overzicht baten en lasten

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Lasten

Doelenboom Cultuur en Recreatie en Toerisme	0,00
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	0,00
Doelenboom Sport	0,00
	0,00
	0,00

Baten

Doelenboom Cultuur en Recreatie en Toerisme	0,00
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	0,00
Doelenboom Sport	0,00
	0,00
	0,00

Totaal programma Economie en vrije tijdsbesteding 0,00

Het programma Economie heeft geen wijzigingen.

Programma Fundament

Inleiding Fundament

Inleiding Programma Fundament

Programma Fundament

Het beoogd effect van het programma Fundament is een (financieel) gezonde organisatie die kan inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Het Fundament omvat reguliere bedrijfsvoering, die zorgt dat de basis op orde is, en organisatieontwikkeling die ervoor zorgt dat we goed kunnen inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij. Om als organisatie snel en flexibel te reageren op de veranderingen en resultaatgericht te blijven, is en blijft continu doorontwikkelen noodzakelijk. We spreken dan ook niet meer van een Heroriëntatie, maar van organisatieontwikkeling.

De inhoud van het Fundament is ondersteunend aan de programma's Sociaal Domein, Ruimte en Economie en vrije tijdsbesteding en is randvoorwaardelijk om de doelen binnen de andere programma's te realiseren. Om tot een solide bedrijfsvoering te komen, worden de zogenaamde pofach-taken uitgevoerd (zie doelenboom bedrijfsvoering). Onder organisatieontwikkeling werken we aan een aantal ontwikkelopgaven zoals Twenterand Digitaal, Professionalisering, Dienstverlening, Programmasturing en tijd- en plaatsafhankelijk werken. Deze organisatiebrede thema's zijn nauw verweven met elkaar en met de werkzaamheden die medewerkers uitvoeren. Het programma Fundament bevat de doelenbomen dienstverlening en bedrijfsvoering.

Regiegemeente

De continu en snel veranderende wereld met de complexe (maatschappelijke) opgaven die daaruit voortkomen vraagt om een andere aanpak. Ook nemen taken en verantwoordelijkheden voor gemeenten meer en meer toe, denk bijvoorbeeld aan taken binnen het sociaal domein en informatiebeveiliging. We moeten met relatief weinig mensen veel werk verzetten. Om de effecten die we beogen toch te kunnen bereiken, zijn we genoodzaakt regie te voeren. Een regiegemeente is in onze visie een gemeente "die bestuurt afhankelijk van de maatschappelijke opgave, doelen realiseert in samenwerking met en in de samenleving en haar wettelijke taken uitvoert". Daarnaast is er veel potentie in de maatschappij om doelen te realiseren. Daar willen we meer gebruik van maken. We ontwikkelen ons daarom door naar een organisatie die flexibel is, die faciliteert, netwerkt en continu leert. De doorontwikkeling van de organisatie is geen doel op zich, maar een noodzakelijk middel om tot een organisatie te komen die ook in de toekomst bestaansrecht heeft en kan blijven inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij. Dit betekent dat we slimmer en efficiënter moeten werken en meer gaan samenwerken met inwoners, bedrijven en organisaties.

Vaste kern, flexibele schil

Om als organisatie regie te voeren en snel en flexibel te reageren op de veranderingen en resultaatgericht te blijven, wordt meer bewegingsruimte gecreëerd door de ontstane (bestaande) formatieruimte in principe niet automatisch meer structureel in te vullen. De waarde van deze formatieruimte wordt omgezet in een personeelsbudget waardoor een flexibele schil wordt gecreëerd. Dit schept mogelijkheden voor de flexibele inzet bij het realiseren van de programmadoelstellingen. Waar opgaven erom vragen en dit meerwaarde oplevert, worden flexibel ingevulde functies vast ingevuld.

Inzet personeel

Zoals besloten bij de vaststelling van de Kadernota wordt, in verband met personele knelpunten, de formatie uitgebreid met 6,6 fte. De verwerking hiervan is op programmaniveau terug te vinden.

Professionalisering

Welke inhoudelijk kennis in huis aanwezig moet zijn is afhankelijk van de opgaven. Wat betreft competenties en vaardigheden wordt voortdurend gewerkt aan professionalisering van medewerkers. Denk hierbij aan o.a. eigenaarschap, procesregie, initiatief nemen, verbinden, onderzoeken, samenwerken, netwerken, onderhandelen, mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden en creativiteit.

Doelenboom Bedrijfsvoering

Doelenboom

Bedrijfsvoering | 2020

Inhoudelijk perspectief

Bedrijfsvoering

Alle taken en activiteiten binnen bedrijfsvoering zijn gericht op de ondersteuning van het primaire proces. Daarmee is de doelstelling van bedrijfsvoering, passend binnen het programma Fundament, gericht op een solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente. De voorstellen zoals hierna toegelicht kunnen in dat kader gezien worden

Enkele ontwikkelingen uitgelicht:

Inwonersbetrokkenheid

Wij willen meer gebruik maken van het potentieel van de samenleving, willen inwoners ondernemers en iedereen die op andere manieren verbonden is met de Twenterandse samenleving uitdagen om meer te participeren in het gemeentelijke domein. Om dit te bereiken wordt voorgesteld om financiële middelen en capaciteit beschikbaar te stellen (zie voorstel inwonersbetrokkenheid)

Duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis

In 2019 is een voorbereidingskrediet duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis aangevraagd. Wanneer de raad positief besluit op deze aanvraag, worden de samenhangende kapitaallasten gedekt uit de opbrengsten verhuur. Daarmee hebben we een sluitende businesscase.

Twenterand Digitaal

Twenterand Digitaal is ondersteunend aan de doelen van de programma's. Grote opgaven voor dit ontwikkelprogramma zijn in 2020 en verder o.a. Digitaal stelsel omgevingswet, Koppeling BAG-BGT/FME en Bits flexibel werken. (Zie voorstellen doelenboom bedrijfsvoering).

Software kosten (inclusief implementatie kosten) voor o.a. de doorontwikkeling van de telefonische en digitale dienstverlening (GT-connect) en datagestuurde werken worden gedekt uit het beschikbare werkbudget.

Beoogd maatschappelijk effect

Solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente

Doel: De medewerkers zijn in staat te doen wat de organisatie vraagt

Hierbij werken wij o.a. aan:

- Werken in rollen i.p.v. functies;
- Teamontwikkeling;
- Leiderschapsontwikkeling;
- Bevordering lerend vermogen;
- Tijd- en plaatsafhankelijk werken;

Doel: Inwoners zijn geïnformeerd en participeren

Het doel is dat de inwoners van de gemeente Twenterand zich gehoord en betrokken voelen. In beide begrippen zit het tweerichtingsverkeer. Beide bereik je ook door goed te luisteren naar wat er in de Twenterandse samenleving gebeurt en ook door daadwerkelijk iets te doen met die signalen. Hierbij gaan we meer naar buiten., werken we meer op locatie, om beter aan te sluiten bij wat leeft in de maatschappij.

Doel: Kwalitatief goede, effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering aan bestuur en organisatie

Dit meer intern gerichte doel wordt bereikt door de realisatie van de subdoelen van alle pofach-functies. Hierdoor zijn de primaire processen in de andere doelenbomen beter in staat om de bestuurlijke doelen te realiseren.

Doel: De financiële huishouding geeft een volledig en betrouwbaar beeld van de gemeentelijke financiële positie

De (financiële) gegevens die bij de verschillende documenten in de p&c-cyclus verstrekt worden, moeten een juist beeld geven van de financiële positie op dat moment. Dit betekent dat de gegevens in het financiële systeem up-to-date moeten zijn.

Subdoel: Actuele informatie is veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk in efficiënte systemen

Door de inrichting van processen en het beschikbaar hebben van actuele (stuur-) informatie in daartoe geschikte applicaties en basisregistraties wordt verder gewerkt aan effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering van bestuur en organisatie.

Activiteiten

- **Faciliteren flexwerken (tijd en plaats onafhankelijk werken)**

De voorbereiding voor de realisatie van een "Duurzaam en toekomstbestendige herinrichting gemeentehuis" is in volle gang; het schetsontwerp is bijna gereed. Hierbij wordt ook het voorstel voor de verhuur van een deel van het gemeentehuis, waarmee de bezuiniging van € 85.000 op huisvestingslasten kan worden gerealiseerd, voorbereid, evenals de verduurzaming van de achtergevel en de vervanging van ketels door duurzame (gasloze techniek). Overleg met mogelijke huurders en de inventarisatie van de huurderswensen hebben inmiddels plaatsgevonden en worden meegenomen in het schetsontwerp. Voor 2020 wordt de beoogde bezuiniging niet gehaald, voor 2021 is dit afhankelijk van in hoeverre de voorstellen in 2021 definitief tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Subdoel: Alle IC processen zijn beoordeeld op risico's

Door risico analyses op te stellen en adequate beheersmaatregelen te treffen, krijgen we meer grip op de bedrijfsvoering. Alle betrokkenen maken deel uit van dit proces.

Activiteiten

- **Bijhouden van de verzekeringsportefeuille**

Verzekeringen worden gezien als beheersmaatregel om gevolgen van risico's op te vangen. Al een aantal jaren zorgen toenemende schadelasten in samenhang met klimatologische veranderingen voor een negatief effect op de resultaten van verzekeraars. De komende jaren zullen de premies voor alle verzekeringen fors stijgen. Een goed voorbeeld is de brandverzekering. De premie en het risico zijn niet meer in balans en waren we verplicht de verzekering opnieuw aan te besteden. Dit zal heeft geresulteerd in een veel hogere premie, namelijk € 155.723 , dat is € 60.595 hoger dan de voorgaande jaren. De hoogte van de premie was tijdens het opstellen van de Programmabegroting 2020 nog niet bekend. Bij alle andere verzekeringen zijn de premies licht gestegen.

Verklaring verschillen Programma Fundament

Overzicht baten en lasten

Programma Fundament

Lasten

Doelenboom Dienstverlening	0,00
Doelenboom Bedrijfsvoering	192.560,00
	<u>192.560,00</u>

Baten

Doelenboom Dienstverlening	0,00
Doelenboom Bedrijfsvoering	-419.000,00
	<u>-419.000,00</u>

Totaal programma Fundament	<u>-226.440,00</u>
----------------------------	--------------------

Het voordeel van € 226.440 wordt onder andere veroorzaakt door de volgende posten:

De meicirculaire laat een voordeel voor de algemene uitkering zien van € 504.000

De gemeentelijke gebouwen is met € 36.000 overschreden. Er zijn diverse (school)gebouwen in beheer over gegaan naar de gemeente. De energiekosten, belasting, onderhoud e.d. waren nog niet in de raming opgenomen.

De zoekrichting gemeentehuis, wat een huuropbrengst moet opleveren van € 85.000 wordt in 2020 niet gehaald.

Door de gevolgen van Corona (thuiswerken) moesten er meer laptops, citrix licenties, e.d. worden aangeschaft, wat een extra kostenpost van € 55.000 betekent.

Door een nieuwe aanbesteding van de opstalverzekering van de gemeentelijke gebouwen liggen de kosten € 60.000 hoger dan geraamd.

De accountantskosten zijn € 20.000 hoger dan geraamd door meerwerk.

Financiële positie en ontwikkeling

Financiële positie en ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat het financiële rapportagedeel van deze berap. Onderstaand worden de afwijkingen per programma aangegeven, alsmede de uitkomsten hiervan voor de resultaatbestemming. Tot slot wordt een toelichting gegeven, waarin per programma de verschillende mutaties nader worden verklaard.

Overzicht van baten en lasten per programma

	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
Programma Sociaal Domein		
<i>Mutaties Berap 2020:</i>	1.177.114,00	-534.188,00
Programma Ruimte		
<i>Mutaties Berap 2020:</i>	78.797,00	-85.620,00
Programma Economie en vrije tijdsbesteding		
<i>Mutaties Berap 2020:</i>	0,00	0,00
Programma Fundament		
<i>Mutaties Berap 2020:</i>	192.560,00	-419.000,00
Totaal	1.448.471,00	-1.038.808,00
Resultaat voor bestemming		409.663,00

Resultaatbestemming

	<u>Storting</u>	<u>Ontrekking</u>
<i>Mutaties Berap 2020: reserve Sociaal Domein</i>	0,00	-650.000,00
Begroting 2020 geactualiseerd n.a.v. Berap 2020	0,00	-650.000,00

Resultaat voor bestemming	409.663,00
Berap: onttrekking reserves	-650.000,00
Resultaat na bestemming	-240.337,00

Toelichting overzicht 'baten en lasten per programma'

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (B.B.V.) is het verplicht de gemeenteraad een begroting aan te bieden die is geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves.

Dit is het zogenaamde resultaat voor bestemming.

Vervolgens dient aangegeven te worden welke bedragen aan welke reserves moeten worden onttrokken dan wel worden toegevoegd en op welke programma's dit betrekking heeft.

Na deze toevoegingen en onttrekkingen (de resultaatbestemming) volgt het resultaat na bestemming.

Op deze manier wordt voor de raad inzichtelijk gemaakt hoeveel aan reserves wordt toegevoegd en onttrokken, zonder dat dit hun budgetrecht aantast.

Resultaatbestemming.

Het inzichtelijk maken van deze regelgeving voor wat betreft de resultaatbestemming is door ons opgenomen onder het financiële overzicht "baten en lasten per programma".

Zoals uit het betreffende overzicht blijkt, sluit de begroting 2020 -geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves- bij deze berap met een nadelig saldo van €409.663 Dit noemen we het zogenaamde resultaat voor bestemming.

Berekening:

- stijging lasten 2020	1.448.471,00
- stijging baten 2020	-1.038.808,00
- resultaat voor bestemming	409.663,00

Berap 2020:

Programma Sociaal Domein	642.926,00
Programma Ruimte	-6.823,00
Programma Economie en vrije tijdsbesteding	0,00
Programma Fundament	-226.440,00
Resultaatbestemming, onttrekkingen / toevoegingen reserves	-650.000,00
Totaal voordeel Berap 2020	-240.337,00